

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym

dr Marka Ogryzka

Recenzja osiągnięcia naukowego, aktywności naukowej oraz dorobku dydaktycznego i organizacyjnego dr Marka Ogryzka została opracowana na zlecenie Rady Naukowej Dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, w związku z powołaniem mnie jako recenzenta w skład Komisji habilitacyjnej (uchwała 41/2023 z dnia 21.11.2023). Zgodnie z wymaganiami ustawowymi, stawianymi w postępowaniach habilitacyjnych wynikającymi z art. 219. w ust 1 pkt 2 i 3 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst ujednolicony: Dz.U. 2021 poz. 478 z późn.zm)*, poniższa ocena obejmuje elementy składające się na dorobek Habilitanta, tj.:

- 1) osiągnięcia naukowe w rozumieniu *Ustawy ww.*;
- 2) aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej;
oraz fakultatywnie
- 3) dorobek dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny.

Pan dr Marek Ogryzek jest od 2012 roku adiunktem Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, zatrudnionym kolejno w: 2012-2017 Katedra Planowania i Inżynierii Przestrzennej, Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej; 2017-2018 Katedra Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa; 2018-2019 Instytut Geografii i Gospodarki Nieruchomościami, Wydział Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa, a od 2020 r. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Geografii, Wydział Geoinżynierii. Tytuł zawodowy inżyniera, magistra na kierunku gospodarka przestrzenna uzyskał w 2004 roku na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej UWM. W 2012 r. obronił pracę doktorską na tym samym wydziale UWM uzyskując stopień doktora

w dyscyplinie geodezja i kartografia, specjalność Systemy informacji przestrzennej w dziedzinie nauki techniczne, na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: *Transformacja użytkowania ziemi jako instrument optymalizacji przestrzeni planistycznej*, która przygotowana i obroniona została pod opieką promotora prof. dr hab. inż. Tomasza Bajerowskiego.

1) Ocena osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 219. ust 1 pkt 2 b)

Przedmiotem oceny jest cykl publikacji naukowych Pana Doktora Marka Ogryzka powiązanych tematycznie pt.: „Opracowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju przestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi modelowania danych”. Osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę wszczęcia postępowania habilitacyjnego, zostało zawarte w siedmiu oryginalnych publikacjach naukowych opublikowanych od 2014 do 2023 roku w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami Ustawy. Ich wykaz i omówienie Habilitant przedstawia w załączniku 3, od 6 do 10 strony. Wkład w rozwój dyscypliny kolejnych pozycji przedstawionego cyklu publikacji został uzasadniony. Jednak recenzent uznaje, iż został przekonany tylko w publikacjach C1, C3 i C7 że w swej treści odnoszą się bezpośrednio do koncepcji zrównoważonego rozwoju. Następnie, w sposób pośredni Habilitant wykazał spójność z tematem cyklu, w publikacjach C6 i C5. W publikacjach C2 i C4 trzeba mieć dużo wiary, by tego związku się doszukać. Uogólniając stwierdzam, że habilitant bada użyteczność modelowania w różnych kontekstach zrównoważonego rozwoju przestrzeni. Natomiast nie znajduję w autoreferacie hipotez i postawionych problemów badawczych do sformułowanego celu głównego badania określonego jako „opracowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju przestrzeni” (4.4.2, s.11). Chciałabym tu wyrazić kilka uwag.

Po pierwsze Habilitant nie postawił wobec sformułowanego zadania jakim jest „opracowanie koncepcji...” ani jednej hipotezy naukowej/badawczej, którą jest naukowe przypuszczenie o związku zależności danych zjawisk od innych lub o związku pojęć o znaczeniu ustalonym. Owszem są w Autoreferacie hipotezy, ale tylko statystyczne, czyli takie, które dotyczą parametrów (charakterystyk liczbowych populacji) albo postaci funkcyjnej rozkładu prawdopodobieństwa dla określonej populacji. W efekcie czynności sprawdzania hipotezy statystycznej przyjmuje się albo odrzuca hipotezę zerową (tj. hipotezę

testowaną). Ściśle wiążą się z formułowaniem hipotez badawczych, a następnie w trakcie procedury badawczej ich weryfikacją (potwierdzeniem) bądź falsyfikacją (obalaniem) - dalsze ustalenia terminologiczne, określanie zmiennych oraz proces wskaźnikowania. To bardzo kluczowe etapy badań w naukach społecznych, a geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna do takich należą. Nie rozumiem dlaczego ich w autoreferacie nie ma. Pod drugie brak jest pytań, na które Habilitant - w trakcie swojego wywodu badawczego spiętego w cykl publikacji - będzie szukał odpowiedzi na drodze badań naukowych. Po trzecie w punkcie 4.4.2. brak jest głównych założeń badań, a zapowiada je tytuł punktu. Chyba, że uznamy jako założenie badawcze, że cel, jakim jest „opracowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju przestrzeni” będzie „realizowany poprzez wskazanie zasad wyboru optymalnego przeznaczenia terenu za pomocą uniwersalnego, metodycznego podejścia do kryteriów oceny optymalnego rozwoju przestrzeni oraz doboru metod do modelowania przestrzeni planistycznej.” Jest to dość złożony pojęciowo konstrukt.

Habilitant przedstawia natomiast genezę cyklu publikacji, w której recenzent odnajduje – jak wydaje się – trafione sformułowanie, że badania Autora dotyczą istoty, funkcjonalności oraz oceny potencjału metod ilościowych w analizie przestrzennej. W konsekwencji wypracowuje schemat postępowania w procesie planowania przestrzennego w systemach informacji geograficznej, które określa jako koncepcję zrównoważonego rozwoju przestrzeni (wskazując na metodyczną i praktyczną stronę tej koncepcji). Habilitant stwierdza, że to potrzeba ochrony przestrzeni oraz jej racjonalnego gospodarowania w gospodarce przestrzennej przyczyniło się do powstania cyklu publikacji stanowiących omawiane osiągnięcie. Przedstawia także zrównoważony rozwój jako cztery filary uwzględniając potrzeby społeczeństwa, środowiska, gospodarki oraz przestrzeni, ponieważ jest ono dobrem ograniczonym. Na ryc. 2, s. 16, została przedstawiona koncepcja zrównoważonego rozwoju przestrzeni uwzględniająca czwarty filar. I tu ponownie pojawia się u recenzenta dylemat, czy jest to „nowa koncepcja zrównoważonego rozwoju przestrzeni”, czy tylko koncept przedstawiający wertykalnie (sektorowo) cztery filary rozwoju „człowiek, środowisko, gospodarka, przestrzeń”.

Habilitant, jako swój autorski wkład w rozwój dyscypliny naukowej przedstawia określenie zasad optymalnego i racjonalnego gospodarowania gruntami. Uznaje, że „optymalny sposób użytkowania gruntu nie jest równoważny z racjonalnym jego gospodarowaniem, ponieważ wadą metod wskaźnikowych jest subiektywny dobór kryteriów oraz jakość danych wejściowych. Wyniki takich analiz zatem nie są obiektywne i nie biorą

pod uwagę sytuacji szczególnych, gdy jedna z determinant zrównoważonego rozwoju jest zagrożona i powinna być chroniona. W związku z powyższym rozwiązaniem jest metoda hybrydowa umożliwiająca w szczególnych przypadkach zastosować odstępstwo od reguły wyboru optymalnego użytkowania na rzecz racjonalnego gospodarowania gruntem.”

Formułuje postulat 1: Zasada wyboru optymalnego przeznaczenia terenu. „Dany obszar może zostać transformowany do funkcji optymalnej, gdy suma wartości przyrodniczej, antropogenicznej oraz ekonomicznej jest większa od pozostałych funkcji terenu.”

Oraz postulat 2: Zasada wyboru racjonalnego przeznaczenia terenu. „Dany teren może zostać transformowany do funkcji racjonalnej w celu zachowania ładu przestrzennego, gdy istnieją racjonalne przesłanki (kryterium) ekologiczne, gospodarcze lub potrzeby społeczne. W takim przypadku wartość przyrodnicza lub wartość antropogeniczna lub ekonomiczna dla danej funkcji musi być większa od wartości przyrodniczej lub wartości antropogenicznej lub ekonomicznej dla optymalnego przeznaczenia obszaru zależnie od kryterium odstępstwa od zasady wyboru optymalnego przeznaczenia terenu.”

Stosując mierniki poziomu rozwoju gospodarczego, społecznego oraz środowiskowego habilitant określił powyższe postulaty (reguły, zasady) wyboru przeznaczenia terenu (funkcji terenu), które są skonkretyzowane w publikacjach C1, C6, C7. W swoim autoreferacie Habilitant kolejno dokonał przeglądu definicji „zrównoważonego rozwoju przestrzeni”, co jest głównie zawarte w publikacji C1. Następnie omówił model gospodarowania przestrzenią w sposób zrównoważony (algorytm wyboru optymalnego użytkowania Ziemi) wskazując dobre praktyki projektowania i planowania przestrzennego. Wynikiem wielokryterialnej analizy modelowych rozwiązań procesu racjonalnego zarządzania przestrzenią jest przeistoczenie danych, cech i metod w system informacji przestrzennej. Podstawowym systemem pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych użytkownikom jest GIS, który wspomaga rozwój, wspiera procesy inwestycyjne, umożliwia analizowanie zjawisk społeczno-gospodarczych, budowanie scenariuszy i prognoz oraz podejmowanie decyzji przez inwestorów. Habilitant stosuje narzędzia i instrumenty technologii GIS i przy jego wykorzystaniu dokonał identyfikacji kluczowych determinant ewolucji narzędzi modelowania danych przestrzennych w kierunku utworzenia zintegrowanych systemów informacji geograficznej zrównoważonego wykorzystania i rozwoju przestrzeni. Tu też nastąpiło omówienie projektu wynalazczego pn.: „Kartograficzne oznaczenie ujawnienia ograniczeń prawa własności do nieruchomości”. Wielokryterialna analiza GIS jest metodą, stosowaną między innymi do typowania obszarów spełniających

określone kryteria. Habilitant doskonale porusza się w środowisku GIS, a swoje doświadczenie przełożył na stworzenie aplikacji „Walidatora modelowania danych GIS”, która ma wspomagać naukowców w modelowaniu danych w tym środowisku analiz przestrzennych.

Ogólnie należy stwierdzić, że możliwości operacyjne Habilitanta z zastosowaniem metod ekonometrycznych w środowisku GIS stanowią przewagę komparatywną w ogólnej ocenie jego dorobku. Niestety w warstwie metodologii badań naukowych zauważalne są braki, które należy nadrobić (pisałam o tym wyżej) by procedura naukowa, jak procedura statystyczna miała wszystkie niezbędne dla powodzenia badania – elementy/etapy/składowe.

Ocena pracy pod względem formalnym. W przygotowanym autoreferacie występuje – jak na takie opracowanie – dość dużo niedociągnięć gramatycznych, „pozjadane” są wyrazy lub gramatycznie błędne pozostawiano końcówki. Przykłady są na str. 9, 10, 11, 20 itd.

Sformułowane w toku oceny osiągnięcia naukowego uwagi nie pływają w sposób jednoznaczny na ocenę merytoryczną wartości wyników badań Pana Doktora zaprezentowanych w publikacjach naukowych. **Stwierdzam, że wkład Pana dr Macieja Ogryzka w rozwój dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oceniany na podstawie cyklu siedmiu publikacji naukowych wraz wkładem w projekt wynalazczy, który zakończony został uzyskaniem certyfikatu ochrony znaku jest zadowalający, i tym samym można uznać że jest znaczny.**

2) Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Zainteresowania naukowe Pana Doktora konsekwentnie związane są z metodami analizy przestrzennej GIS oraz metodami oceny modelowania danych w kontekście zrównoważonego rozwoju. Jego profil naukowy określają trzy wzajemnie przenikające się ścieżki badawcze, które dotyczą:

1. optymalnego i zrównoważonego rozwoju,
2. modelowania i planowania przestrzennego
3. zmian w polskim rolnictwie wpływających na rozwój obszarów wiejskich.

Dorobek naukowy Pan Doktor obejmuje 75 prac, w tym 67 punktowanych publikacji naukowych z których 35 jest w bazie WoS, ilość cytowań 109, indeks Hirscha 7; w bazie Scopus 29 prac, ilość cytowań 154, indeks Hirscha 8 a jego sumaryczny IF wynosi 53,593; w Google Scholar ma 361 cytowań, a indeks Hirscha 10. Habilitant w swoim dorobku posiada zarówno publikacje autorskie, współautorskie jako pierwszy oraz współautorskie jako drugi lub trzeci autor. Jest autorem lub współautorem 9 monografii, 9 rozdziałów w monografiach oraz był redaktorem 4 monografii. W dorobku posiada również 16 publikacji w materiałach konferencyjnych indeksowanych w bazie WoS. Powyższe uznaję jako stosowną liczbę cytowań w procedurze awansu uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Doświadczenie w roli recenzenta artykułów naukowych jest odpowiednie. Pan doktor w autoreferacie wskazał, że był recenzentem w czasopismach z IF – 46 razy, oraz recenzował 9 razy artykuły konferencyjne indeksowane w WoS. Ponadto wskazał na doświadczeni w recenzowaniu międzynarodowych lub krajowych monografii.

W swoim dorobku wykazuje aktywność naukową w 9 projektach w tym jednym międzynarodowy gdzie był kierownikiem. W jego dorobku zawodowym ważne miejsce zajmuje znaczna współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Opisuje to w załączniku 4.

Na aktywność naukową składa się także czynny udział w konferencjach naukowych. Z wykazu zamieszczonego w Autoreferacie w załączniku 4. odczytujemy, że Pan Doktor deklaruje uczestnictwo w 45 konferencjach łącznie (krajowych i międzynarodowych), w tym 35 razy z wygłoszonym referatem. Pan Doktor w okresie po doktoracie był współorganizatorem 17 konferencji naukowych głównie dotyczących wykorzystania systemów informacji przestrzennej, technologii GIS.

Aktywność w środowisku naukowym dokumentuje także członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych. Pan doktor w autoreferacie wskazał działalność jako członek Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz członek International Association for Mathematical Geosciences. W swoim dorobku ma także doświadczenie w Stowarzyszeniu Geodetów Polskich, Towarzystwie SILGIS oraz jedno z najmłodszych doświadczeń to jest PTG – Polskie Towarzystwo Geograficzne.

Habilitant odbył 2 staże krajowe na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz na Uniwersytecie Łódzkim a także 4 staże zagraniczne na Polytechnic University of Bari oraz na Vilnius Gediminas Technical University. Potwierdzeniem jego pracy naukowej na Polytechnic University of Bari jest publikacja z opiekunem stażu prof. Tarantino (DOI:

10.3390/ijgi9120755). Potwierdzeniem pracy naukowej na Polytechnic University of Bari jest publikacja z opiekunem stażu prof. Sarkiene (DOI: 10.3390/ijerph16081400). Współpracuje z polskimi i zagranicznymi naukowcami przy publikacjach testując wypracowane rozwiązania na bazach danych Polski, Włoch i Litwy. Brakuje w dorobku wykazania współpracy międzynarodowej w ramach projektów naukowych. Habilitant odbył 2 staże w przedsiębiorstwach w EkoPlan oraz Vimap w Olsztynie.

Warte podkreślenia jest także jego współautorstwo - w duecie dr A. Klimach - wzoru użytkowego objętego przez Urząd Patentowy RP prawem ochronnym decyzją z dnia 17.11.2020 oraz objętego certyfikatem przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej z 1.12.2021. Zaproponowane rozwiązanie polega na wprowadzeniu nowego oznaczenia na opracowaniach kartograficznych, dzięki któremu będzie można sprawdzić, jakie ograniczenia prawa własności dotyczą nieruchomości. Rozwiązanie polega na tym, że właściciel nieruchomości czy inne zainteresowane osoby będą mogły sprawdzić, jakimi prawami osób trzecich jest ograniczona dana nieruchomość. Zaproponowane rozwiązanie – jak wskazuje w autoreferacie Habilitant - okazuje się niezbędne dla podmiotów wykonujących czynności związane z gospodarką nieruchomościami.

Oceniając aktywność naukową Pana dr Marka Ogryzka po uzyskaniu doktoratu (tj. 10 lat), wskazuję że:

- a) Posiada zadowalające doświadczenie we współpracy w środowisku międzynarodowym w więcej niż jednej uczelni,
- b) Współpraca naukowa z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz uzyskanie prawo patentowe do wzoru użytkowego, wskazuje na wysoki impact społeczny badań Pana Doktora (co potwierdzają też nagrody),
- c) Aktywność w krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych należy ocenić pozytywnie,
- d) Uczestnictwo w stażach lub wizytach studyjnych w instytucjach naukowych krajowych lub zagranicznych jest stosowne do awansu naukowego,
- e) Ilość cytowań dorobku naukowego jest relatywnie wysoka,
- f) Doświadczenie w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych jest również względnie duże.

Reasumując, ocena aktywności naukowej Pana dra Marka Ogryzka jest silną stroną w jego postępowaniu awansowym.

3) Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego

Ocena dorobku w tym zakresie ma charakter względnie fakultatywny wobec powyższej oceny aktywności naukowej. Działalność dydaktyczną Pan Doktor realizuje jako pracownik naukowy w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim na wielu przedmiotach głównie związanych z technologią informacyjną, technologią GIS, geomarketingiem, geostatystyką, geoinformacją, ocenami oddziaływania inwestycji na otoczenie/środowisko, metodami wizualizacji danych i informacji, analizy przestrzennej i kartografii tematycznej na kierunkach zarówno I i II stopnia nie tylko gospodarki przestrzennej.

Habilitant wypromował 11 magistrantów i 19 inżynierów prowadząc ich prace do uzyskania stopni zawodowych. Szczegółowy wykaz prac został zamieszczony w punkcie 7.2. Dodatkowo habilitant recenzował 33 prace w tym 31 inżynierskich i 2 magisterskie bez uwzględniania recenzji wykonywanych jako promotor pracy dyplomowej. Jest także promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim pt. Ocena użyteczności historycznych źródeł informacji w analizach przestrzennych na przykładzie Olsztyna realizowanym w macierzystej jednostce.

W latach 2016-2020 pełnił funkcję Prodziekana ds. Studenckich Wydziału Geodezji, Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa. W 2018 roku założył Międzynarodowe Koło Naukowo-Badawcze GIScode, które skierowane jest do studentów zainteresowanych Systemami Informacji Geograficznej (GIS), chcących poszerzać swoje umiejętności w używaniu narzędzi GIS w analizach przestrzennych. Koło jak wynika z opisu Pana Ogryzka prowadzi aktywną działalność, współpracuje z Olsztyńskim Parkiem Naukowo-Technologicznym. W swoim doświadczeniu dydaktycznym wykazuje Habilitant realizację zajęć na studiach podyplomowych UWM w Olsztynie oraz na Politechnice Świętokrzyskiej w latach 2021/20222 (4 semestry). Od 24.09.2021 habilitant jest Kierownikiem Laboratorium GIS na które uzyskał dofinansowanie z NCBiR na wyposażenie laboratorium w kwocie 522 000 zł. Od 10.05.2017 jest Kierownikiem Centrum Geomatyki i Nowoczesnych Technologii Satelitarnych w Parku Naukowo Technologicznym w Olsztynie.

Za swoje zaangażowanie w działalność organizacyjną w 2021 r. został wyróżniony odznaczeniem państwowym: Brązowym Krzyżem Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej. Wyróżniony także był przez Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie nagrodami I, II i III stopnia za działalność organizacyjną oraz nagrodą za wyróżniającą się publikacją naukową a także nagrodą II stopnia za działalność dydaktyczną. Jest także

laureatem naukowej nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za łączenie teorii z praktyką pt. „Poprawa jakości systemu zarządzania opieką społeczną na terenach wiejskich przy wykorzystaniu wielokryterialnej analizy GIS”.

Dorobek w tym zakresie oceniam pozytywnie, jednak z uwagi na wymogi *Ustawy* nie jest on uwzględniany w ocenie końcowej.

Konkluzja

Po analizie całokształtu dokumentacji w świetle elementów jego oceny, w tym przedłożonego cyklu 7 tematycznych publikacji naukowych jako osiągnięcia naukowego z dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wymaganego prawa oraz oceny aktywności naukowej w więcej niż jednej jednostce naukowej (w tym zagranicznej) w której Habilitant skupia uwagę na badaniu użyteczność modelowania w kontekście zrównoważonego rozwoju przestrzeni, uważam wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego za zasadny. Traktując wszystkie elementy łącznie stwierdzam, że w mojej opinii dorobek dra Marka Ogryzka odpowiada wymogom nałożonym przepisami prawa.

Monika Stanny

(podpisano elektronicznie)